



# सम्पादकीय

## विधिको शासन आवश्यक

नेपालमा पछिल्लो समय सुशासन र भ्रष्टाचार नियन्त्रणका नाममा चासो र सक्रियता बढेको देखिन्छ। विभिन्न कालखण्डमा भएका अनियमितता र घोटालाहरूमा उच्चपदस्थ नेता तथा पूर्वमन्त्रीहरू पक्राउ पर्ने र अनुसन्धानको वायराफा आउने क्रम चल्यो सरकारले चलाएको हो। यसै पृष्ठभूमिमा नेपाली कांग्रेसका सभापति गगनकुमार थापाले भनाएको बित्तोभिमदा आयोजित एक कार्यक्रममा सरकारलाई भ्रष्टाचारका सबै फाइलहरू खोल्न दिएको चुनौती र राखेको अडान मननीय छ।

थापाको यो अभिव्यक्तिले विधिको शासन र निष्पक्ष अनुसन्धानको मर्मलाई प्रतिनिधित्व गर्छ। राजनीतिक दलहरूमा आफ्ना नेता पदाधिकारी र अरु पदाधिकारीहरूलाई देखेर दोहोरो चरित्र हावी भइरहेका बेला, आफ्नै दलका नेता परे पनि पार्टीले नजोगाउने घोषणा गर्नु आफैमा स्वागतयोग्य छ।

राजनीतिक संरक्षणको कारण विगतमा ठूला-ठूला भ्रष्टाचारका काण्डहरू सामुसम पारिएका अन्यायपूर्ण उदाहरणहरू छन्। यस्तो अवस्थामा प्रमुख सकारुद वा प्रतिपक्षी दलका जिम्मेवार नेताबाट जोसुकै परोस, फाइल खोल्न स्याउ। भन्नुले अनुसन्धान गर्ने निकायलाई एक प्रकारको नैतिक बल प्रदान गर्छ।

तर, नेता थापाले अनुसन्धान लहडका भरमा होइन, कानुनी प्रक्रियाअनुसार हुनुपर्छ र आग्रह वा पूर्वाग्रह राखिनु हुँदैन पनि भएका छन्। यो संशय त्यसै उद्देश्यको होइन। नेपालमा भ्रष्टाचार नियन्त्रणका प्रयासहरू कतिपय अवस्थामा सस्तो लोकप्रियता कमाउने माध्यम, राजनीतिक बागोडारको हतियार वा विपक्षीलाई तह लगाउने औजारका रूपमा प्रयोग हुने गरेको जनमुनासो न्याय छ। अनुसन्धान प्रक्रिया स्तब्धवाजी वा कसैलाई राजनीतिक रूपमा असन्तुष्ट पार्ने नियतबाट प्रेरित भयो भने त्यसले सुशासन होइन, विधिको शासनको उपाहास गर्छ।

पछिल्लो समय मुख्य चासो बनेको अनुसन्धानको उद्देश्य प्रचारवाजी वा प्रतिशोध मात्र हुनु हुँदैन। यसको अन्तिम परिणाम प्रमाणमुलवी, न्यायसंगत र अखलाती कसिमा टिक्ने खालको हुनुपर्छ।

अहिले देशले खोजेको वास्तविक सुशासन हो, राजनीतिक दारुपेच होइन। सरकार र अनुसन्धानकारी निकायहरूले गगन थापाको यो चुनौतीलाई एउटा अवसरका रूपमा लिनुपर्छ। नेपाली कांग्रेस नेता वा कार्यकर्ता किन नहुन्, दोषी पाइएमा कसैले पनि उन्मुक्ति पाउनु हुँदैन। अब सरकारले आफ्नो नियत सफा रहेको प्रमाणित गर्ने बेला आएको छ। ललिताना निवास भुटानी जराथार्थी, अतिरिक्तु टी-स्टेट, वा ओम्नी र सेक्युरिटी प्रिन्टिङ प्रेस शरणमा, भिन्न भिन्न पुराना र नयाँ काण्डहरूको फाइल बिनाकुनै पूर्वाग्रह खोल्नुपर्छ। अनुसन्धान निष्पक्ष, पारदर्शी र तथ्यपरक हुनुपर्छ, ताकि सर्वसाधारणमा राज्यका संयन्त्र र न्याय प्रणालीप्रति भरोसा पुनर्स्थापित हुन सकोस्।

कुनै पनि राजनीतिक दल वा नेता अनुसन्धानको प्रक्रियाभन्दा माथि हुन सक्दैनन्। सरकारले मेरो र तेरो नभनी निष्पक्षताको कसिमा उभिएर अनुसन्धानलाई निष्कर्षमा पुऱ्याउन सक्थ्यो भने मात्रै देशमा विधिको शासन स्थापित हुनेछ। लहड र प्रतिशोधको राजनीति त्यागेर प्रमाण र कानुनका आधारमा अघि बढ्नु नै आजको आवश्यकता हो।

# नेपालमा कसलाई चाहियो समाजवाद ?



डा. कमल लामिछाने

नेपालमा समाजवादको नारा नयाँ होइन। कम्युनिष्टहरूको उदयसँगै समाजवादको नारा थपिलो बढे आएको छ। अहिलेपनि आफूलाई कम्युनिष्ट भन्नेहरू सबैले समाजवादकै नारा लगाउँदै आएका छन्। के हो समाजवाद ? कसकालागि चाहियो समाजवाद ? नेपाली समाजवाद कस्तो हुनुपर्छ ? जनतालाई समाजवादले के दिन्छ ? यावत प्रश्न छन् सहामा। समाजवादी भनिएकाहरूले समाजवादको मार्ग प्रस्तुत गर्ने भनेर पार्टी बिक्रान्त अभियान चलाइरहेका छन्। अफ बेवान्ति समाजवादका निम्ति भनेर झुठ कथुनिष्ट एउटाको कुरा पनि यावतका उल्टैसकै विषय हो।

बामपन्थी र प्रजातान्त्रिक भनिएका अरु कतिपय दलहरूपनि वैचारिक अभिव्यक्तमा राजनीतिक अर्थले लडाईँ समाजवादकै नाममा भइरहेको बताइरहेका छन्। मेधुरा र जातीय मुक्तिका नाममा उदाएका दलहरू पनि समाजवादको एजेन्डामा लय मिलाइरहेका छन्। पछिल्लो समय जेसी जेसी आन्दोलनका अभियन्ताहरूले पनि समाजवादकै ओलखल गरीरहेको पाइन्छ।

समाजवाद केवल नारा होइन। यो त दिशा, नीति र चरित्र तीनैको परिभाषा हो। नेपालजस्तो विकसितपूर्व, भौगोलिक रूमा जटिल र दीर्घ राजनीतिक संक्रमण भइरहेको देशका लागि नेपाली यथार्थमा टेकेर बनेको आर्थिक-सामाजिक पुर्णतन्त्रको खाका नै समाजवाद हो। यहाँ समाजवादी अवधारणा किन भन्ने विषयमा कुनैपनि रूपमा विषयवस्तु उठान गर्नु साम्यिकता भनेर केही विषयहरू उठान गर्ने कोशिस गरिएको छ।

**१. समाजवादी अवधारणा किन ?**  
नेपालमा असमानता क्षेत्रीय, वर्गीय, जातीय, लैङ्गिक, भाषिक सबै तथ्याङ्क छ। यी विषयहरूलाई समाजवादी दृष्टिकोणले हेरेर समाजवादी अवधारणा बनेको छ।

नेपालको शक्ति भनेको गाउँको सामुदायिक संरचना हो। जुडी, आमा समूह, टोल समिति, सहकारी, वन उपभोगका समूहजस्ता तल्लो स्तरका नागरिकलाई राज्यका श्रोत र सभ्यता हिनोस्तर बनाउन समाजवादी नारा उठाइएको हो। दुर्गम जिल्लामा शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाग्रह, सामान्यतया समुदायलाई लक्षित नीति, किसान समूह, युवासंघलाई जमिनको मालिक भएकै अर्थमा गर्न, भूमि, पुँजी र रोजगारीमा समान अवसर दिन समाजवादी

नेपालमा समाजवादको पहिलो उद्घोष गर्ने ब्याक्ति वी.पी. कोइराला भएको नेपालको राजनीतिक इतिहासले बताउँछ। वीपी कोइरालाले समाजवादलाई अध्यात्मिकतासँग समेत जोडेर ब्याख्या गरेका छन्। उनको आत्मकथामा पनि समाजवाद नेपाली समाजको पहिलो सर्त भनेका छन्।

बाटोको परिकल्पना गरिएको हो। नेपालको ६०% श्रमशक्ति कृषि र ग्रामीण क्षेत्रमा बस्छ। त्यसैले समाजवादको मेरुबन्द कृषि हुनुपर्छ। सहकारीमाथि सामुहिक खेती, मुख्य स्थिरकरण, बीउ-बिजन, सिंचाइ राज्यबाट खाद्य सुरक्षा स्वतन्त्र प्रणाली, किसानलाई फेशन-बीमाजस्ता विषयमा प्रत्यक्ष पहुँच ग्याउन आवश्यक छ, तसर्थ यो समाजवादी मार्गदर्शक सिद्धान्तको दृष्टीकोण हो। नेपालको सामाजिक न्याय भनेको आम नागरिकलाई रोजगारी सिर्जना गर्ने। उर्जा, पर्यटन, कृषि, खानीजस्ता क्षेत्रलाई सार्वजनिक-निजी सहकार्यबाट उत्पादनमुखी बनाउने र देशभित्र रोजगारी श्रृजना गरी बाहिर गइरहेको श्रमशक्ति घटाउन समाजवादी अन्यास आवश्यक भएको हो।

नागरिकको सुरक्षाको ग्यारेन्टी गर्ने र सबैलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क, बुद्ध, अपांग, एकल महिला, बालबालिका-सहायता बलियो बनाउन सामान्य नागरिकलेपनि सुरक्षित महसुस नगरेसम्म समाजवादको आत्मा पूरै हुँदैन। शिक्षालाई राज्यको निगारानीमा ल्याई समान पहुँच दिलाउन, ब्यापारिक शिक्षाको अन्त्य र व्यवहारिक शिक्षाको विकास गरी निःशुल्क र गुणस्तरीय तथा एउटै शिक्षा प्रणालीको व्यवस्था गर्न समाजवादी मार्गदर्शक हो।

नदी, खोला, जंगल, खनिजको उपयोग वीगो बनाउनका साथै प्रदूषण, अक्षर दोहन नियन्त्रण र जलजस्तै ब्यावस्थामा स्थानीय समुदायको स्वामित्व दिलाउन समाजवादले प्रकृतिसँग हस्तु होइन, सहअस्तित्व खोज्नुपर्छ, यो समाजवादी बटम लाइन हो।

**२. उत्पादनमुखी अर्थतन्त्रको पुर्नसंरचना :**  
नेपालको अर्थतन्त्र दशकौंदेखि वितरणमुखी राजनीतिमा झुकेको छ। सबै जिम्मेवारी पैगुट्यासकै बनेको, सरकार भन्दा र अनुदान बाँड्न ब्यस्त रहेको, तर उत्पादन भने भन्तमून कमजोर हुँदै जाने अवस्थामा हामी सामना गरिरहेका छौं। समाजवादमा 'आय-वितरण' मात्र होइन, सबैभन्दा पहिले 'आय-श्रृजना' को संरचना बनाउनुपर्छ भन्ने हो। नेपालमा समाजवाद यति बेला सुरु हुन्छ, जब राज्य कृषि, जलविद्युत, पर्यटन, उर्जा प्रवाह, साना-मझौला उद्योग, प्रविधि उद्योग, यी सबैमा उत्पादन क्षमताको विस्तारलाई मूल एजेन्डा बनाइन्छ।

**३. दलाली-पुँजी, ठेका तन्त्र र भ्रष्टाचारविरुद्ध संरचनागत संघर्ष:**

नेपालमा सर्वाधिक विनाशकारी शक्ति कुनै विचारधारा होइन। दलालीकरण, ठेकाकरण र ठूलो ठेकादार-राजनीतिज्ञ-निगामतीविको गठजोड जस्तै भएको छ। यही संरचनाले कर चुपेको छ। बजेट खाइदिएको छ र राज्यलाई निर्बल बनाएको छ। नेपाली सभ्य समाजवादीहरूले गर्ने पहिलो काम यही संरचना भत्काउने हो। ठूलो परियोजना किनारमा राखेर, सार्वजनिक खरिद पारदर्शी बनाएर, दलका नेता ब्यापारी गठजोडको चक्रव्यूह नतोडेसम्म समाजवादले प्रणालि पाउँदैन।

**४. समान अवसरको सामाजिक संरचना निर्माण:**  
नेपालमा सामाजिक असमानता केवल आर्थिक विभाजन होइन, जातीय, भौगोलिक, सांस्कृतिक, लिङ्गानुसार विभाजनहरू पनि सद्विद्योदेखि गहिरो समस्या बनेको छन्। समाजवाद भन्नासाथ धेरैले कोलाहल भन्ने हुन्छ। यो कुरा मात्रै सम्भन्ध छैन। तर आधुनिक समाजवाद भनेको समान अवसर सुनिश्चित गर्ने ब्यवस्था हो। शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारीमा समान पहुँच जस्ता विषय समाजवादका मुख्य स्तम्भ हुन्।

**५. समुदायको अन्त्य र स्थानीय स्वायत्तता:**  
समाजवाद स्थानीय स्तरबाट आर्थिक कार्यक्रम जनताको सार्वभौमिकता, सांस्कृतिक विविधता र सामाजिक अन्यासमा टेकेर उभिनो हो। हामी गाउँमा जमिन, जल, जग्गुलाई उत्पादनशील बनाई गाउँको विकास मोडल परिवर्तन गरेर समाजवादी वैधानमा जान जरुरी छ। भौगोलिक विक्रिता, सांस्कृतिक फरकपन, विकासको असमानता। यी सबैले स्थानीय स्वायत्ततालाई समाजवादको अपरिहार्य खाँचा बनाउँछन्।

गाउँपालिका र नगरपालिकामा उत्पादन, सेवा, लगानी, उद्योग, सहकारी, सबैको नेतृत्व स्थानीय निकायले गर्ने पाउनु नै नेपालमा समाजवादको कार्यान्वयनको व्यावहारिक रूप हो। अबको योजना राजधानी केन्द्रित होइन, केन्द्रले नीति बनाओस्, स्थानीयले विकासको गति तय गरोस्। समाजवाद आजदेखि समुदाय र स्थानीय सरकारको विश्वासमा निर्माण गरिने विषय हो, पुँजीवादको चरम विरस परिसरेको होइन। समाजवादी आर्थिक प्रणालीको नारा क्षमता अनुसाको काम र काम अनुसारको दाम' भन्ने नारालाई ब्यावहारिक कायम गर्नु समाजवादको पहिलो सर्त हो।

देशका २० लाखभन्दा बढी युवाहरू श्रम क्षेत्र विदेश जान बाध्य छन् भने यहाँका राजनीतिक दलहरू समाजवादको प्रचार गर्छन्। यो विरोधाभास हो। समाजवाद तत्र मात्र सार्थक हुन्छ, जब देशभित्रै सौपुङ्ग श्रमको समान गरिन्छ, राम्रो ताल उपलब्ध हुन्छ, र औपचारिक श्रम बजार खुल्लिन्छ। नेपालको समाजवाद पुराना विताव, दर्शन र ठेलीबाट होइन। खिचिलो युगको पारदर्शीबाट जन्माइनुपर्छ। सार्वजनिक सेवा, विकास बजेट, ठेका व्यवस्थापन, कर प्रशासन, सबै खिचिलो नियन्त्रणमा परेपछि मात्र भ्रष्टाचार नियन्त्रण हुँदै जान्छ।

**७. नेपालमा समाजवादको प्रथम उद्घोषण:**  
नेपालमा समाजवादको पहिलो उद्घोषण गर्ने ब्याक्ति वी.पी. कोइराला भएको नेपालको राजनीतिक इतिहासले बताउँछ। वीपी कोइरालाले समाजवादलाई अध्यात्मतासँग जोडेर ब्याख्या गरेका थिए पनि भनिन्छ। वी.पी.ले आत्मकथामा पनि समाजवाद नेपाली समाजको पहिलो सर्त भएका छन्। नेकाको २०१२ सालको बीरजान महाविद्यालयमा पाठ गरेका प्रस्तावमा नेपाली कांग्रेसले प्रजातन्त्र र अध्यात्मलाई सँगै जोडेर जानुपर्ने तर्क पेश भएको थियो। समाजवाद स्थापना गर्नु प्रजातन्त्रको विनाश गर्नु नभइ समाजवाद र प्रजातन्त्रको सुदृढ गठबन्धनबाट नै सौँचो समाजवादी समाज निर्माण हुन्छ भन्ने विश्वास वी.पी. कोइरालाको रहेको पाइन्छ। अतः नेपाली कांग्रेस लोकतान्त्रिक उपायबाट समाजवाद स्थापना गर्ने चाहन्छ। तर नेपाली कांग्रेसले वी.पी.को अन्त्यर्पित अधिष्ठान पनि समाजवादलाई कागजी घोषणात्र मात्रै बनाएको देखिन्छ।

नेपालको सन्दर्भमा उपयुक्त समाजवाद कागजी घोषणात्रको होइन, नेपालको सामाजिक बनावट, भौगोलिक अवस्था, आर्थिक संरचना, इतिहास, संस्कृति र वर्तमान राजनीतिक यथार्थबाट जनिएको ब्यवहारिक समाजवाद हुनुपर्छ।

मए पक्षिणी।  
**विवाहित छोरोले**  
विवाहित छोरोले बाबुआमाको पनि ३ दिन बारे पुग्छ, ज्वाइँको एक रात। ससुरालाई नै गरेको मए ३ रात। सानीआमा, ठूलोआमा, फुफुको बधनी। सो घरमा मरे ३ दिन। सौतेनीपुत्र, भदाको स्नान मात्र। सालसालैको १ दिन (कर्म नचलेको भए स्नानमात्र) फुफुका, सानोआमा ठूलोआमाका छोराको पक्षिणी, काका, सानोआमा, ठूलोआमा मामाका छोराहरू, छोरोको छोरी, भतिजी र यस्तै अलि-अलि सम्बन्ध पर्नेको स्नानमात्र। धर्मपुत्रको जुडो तर्फका बाबुआमाको ३ दिन धर्म पुत्रतिरका छोरा नातिको जुडो सुत्क सपिण्डीभित्र १ दिन (कुल्लै मए पुरा)। सात पुस्ताभित्र ब्रतवन्ध भएका (सपिण्डीभित्र) १० रात्रि, गुरुको ३ दिन, मित्रको १ दिन। घरमा आई नाला नपर्ने मरे १ दिन, बाबु पुग्छ।

## के छ जुडो सुत्क संस्कारमा ?

- सुत्क विधिः
  - महिनासम्मको गर्भसाव भए (जुडे) आमालाई जति महिनाको गर्भ तुहेको हो त्यति दिन नखुने। बाबु र सपिण्डीलाई ४ महिनासम्मको भए न्वाहे शुद्ध हुन्छ र ५,६ महिनाको भए ३ दिन लाग्छ।
  - जुडे महिनादेखि पुरा १० दिन बार्नुपर्छ र सुत्केरीलाई १० दिन छुनु हुँदैन।
  - नाल नकाटी मरे सपिण्डीलाई ३ दिन र सुत्केरीलाई १० दिन, नाल काटेपछि मरेको भए पूरै १० दिन।
  - माइतमा सुत्केरी भए बाबु र दाजुमाइलाई १ दिन। स्यान नाथेपछि सुत्केरीको सुत्क बार्नु पर्दैन।
- २) जुडो विधिः**
- छोरा ब्रतवन्ध नगरी मरे बाबु आमा र सौतेनी आमालाई ३ रात।

# धर्म संस्कारका कुरा

- महिनासम्मको सपिण्डीले नुहाए पुग्छ ६ महिनादेखि ३ वर्षसम्म १ दिन।
- छोरोको ६ महिनासम्म सपिण्डीलाई १ दिन, बाबु आमालाई ३ दिन।
- विवाह गरेकी छोरी माइतमा मरे दाजुमाइलाई ३ दिन पतिको घरमा मरे पक्षिणी, काकालाई १ दिन, दिदि बहिनीलाई दाजुमाइ सरह।
- छोरोले बाबुआमाको नियमले दशरात्रि बार्नुपर्छ। (कर्म नचलेकाले पनि)।
- विवाह गरेकी छोरीको - १० दिन मित्र सुने ३ दिन र १० दिनपछि सुने एक दिन।

- धर्मपुत्रले ३ दिन, क्रिया गर्नु परे १० दिन।
- सौतेनी आमाको १० दिन एकवर्षपछि सुनेको भए ३ दिन।
- छोरोले हजुरबुबा र काकाको बार्नु पर्दैन नुहाए मात्र पुग्छ।
- मामा माइजुको पक्षिणी, सौतेणी तरफका १ दिन। विवाहित भाजीको स्नान मात्र।
- भतिजाको पक्षिणी मात्र।
- सासु ससुराको ३ दिन। विवाहित छोरोले बाबु आमाको पनि ३ दिन ज्वाइँले सासु ससुराको ३ दिन। (छोराछोरी नजन्मी श्रीमती मरिसकेको

अत्याधुनिक प्रविधिद्वारा उत्पादित  
**नयाँ भापाली इटा**

खजाटमा

ठूलो साइजको ईटा उपलब्ध छ।

सम्पर्कका लागि:  
मगवान बस्नेत : ९८२२६७००३१  
उद्योग सम्पर्क : ९८०१४०१४२२

**पानालोचिक इलेक्ट्रोनिकस वर्ल्ड**  
रमक-२, भापा

विगत दुई दशक अत्याधुनिकता पारदर्शकताको संज्ञकमा स्थापित यस समेत केन्द्रले सबै प्रकारका LED, TV, Online UPS इन्भर्टर सर्किट हार्डवेयर, Sound System, Speaker, क्याम्पिटर, सेटिङ्ग मेकिङ्ग सामाँ गैरेट, पंखा, पिचिङ्ग, AC वायुचि सुविधा, कौटा सुलभ दरमा खजोटेपुटीका साथै गर्नात गरिएको।

साथै यहाँ अर्जर अत्यान्तर सौते प्यारग्राफ UPS, इन्भर्टर, ररेप्याडिङ र नवी तयार गरीएका साथै सबै प्रकारका रिमोट र इलेक्ट्रोनिक पार्टसहरू, रेकेभरपेटिभ गैरेट र पेट कजडहरू।

मोडः

- गोडिकल हटिपेटलका प्रयोग हुने सबै सामानहरू गर्नात गरिएको।
- यहाँ होम सेटिङ्गको सेवा पनि उपलब्ध छ।
- सबै प्रकारका लेभोपेटिभ उपायान पनि विक्री गरिएको।

प्रो. गणेश सिंह  
९८४२६२०२३०/९८०४२३१६३१/०२३-५८३४४७४

**मनकामना डेन्टल केयर**

विशेष अफरका साथ

यहाँ आधुनिक प्रविधिबाट दँत र मुख सम्बन्धी सम्पूर्ण उपचार विशेष छुटका साथ गरिन्छ।

**Dr. Nabin Kant Chaudhary**  
Consultant Oral & Dental Surgeon  
BDS Bangladesh (RU) NMC No.: 19332

दमक-६, थानारोड (भापा)  
Call : 9819041615/9810315415

ठूलो दयाइकीमा कम्परेसर प्रविधियुक्त

**भापा सेफ्टी दयाइकी तथा ढल सरसफाई**

दमक :  
**देवीप्रसाद सिटौला**  
(९८४२७६०२६५ / ९८२४९७९१५५)

बित्तोडः  
राजकुमार श्रेष्ठ  
९८०६०९०८९०

# बाँदरको 'बन्ध्याकरण' गर्न पाँच लाख बजेट विनियोजन



**भोजपुर /** भोजपुरको पौवादुङमा गाउँपालिकाले बाँदरको बन्ध्याकरण गर्न शुरुवाती चरणमा पाँच लाख बजेट विनियोजन गरेको छ। बाँदर क्षति नियन्त्रण गर्न बाँदरलाई बन्ध्याकरण गर्ने भएको हो। संघीय सरकारले बाँदर नियन्त्रणसम्बन्धी कार्यविधि तयार गरिरहेकै अवस्थामा गाउँपालिकाले संघीय सरकारसँगको समन्वयमा यहाँका बाँदरलाई बन्ध्याकरण गर्न लागेको हो।

गाउँपालिकाको मंगलबारेदेखि सुरु भएको कार्यसमाको १९औँ आवधिकसम्मार्फत आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट तथा कार्यक्रममा बाँदर नियन्त्रणका लागि अध्ययन, अनुसन्धान र बन्ध्याकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने योजना समावेश गरिएको अध्यक्ष किरण राईले जानकारी दिए।

बाँदर किसानको जटिल समस्या बनेको छ, अध्यक्ष राईले भने, "बाँदर नियन्त्रणका लागि बन्ध्याकरणको कार्यक्रम सञ्चालनको तयारी गरेको छौं। संघीय सरकारसँगको समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने हाम्रो

लक्ष्य छ।" गाउँपालिकाका अनुसार, बन्ध्याकरण विधिमाफत बाँदरको प्रजनन दर नियन्त्रण गरी दीर्घकालीन समाधान खोज्ने लक्ष्य राखिएको छ। यसका लागि प्राविधिक जनशक्ति परिचालन, आवश्यक उपकरण व्यवस्थापन तथा सम्बन्धित निकायसँग सहकार्य गरिनेछ। यसले मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणमा सहयोग पुग्ने गाउँपालिकाले जनाएको छ।

बालीरूखामा बाँदरले अपूरणीय क्षति गर्न थालेपछि यहाँ बाँदरको सत्त्वा नियन्त्रण गर्न उद्देश्यले बाँदरको बन्ध्याकरण गर्न लागिएको गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्योत्सना राईले बताउनु।

पछिल्लो समय गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा बाँदरको सत्त्वा तीव्र रूपमा बढ्दै गएको छ। बाँदरले विशेषगरी मकै, कोदो, आलुलागायत बालीमा क्षति पुर्याउँदै आएका छन्। जसका लागि पहिलो चरणमा खोज तथा अध्ययन गर्न गाउँपालिकाले रु पाँच लाख बजेटसमेत विनियोजन गरेको छ।

## स्वास्थ्य

# उच्च रक्तचापको मापन के हो ?



सामान्यतया १२०/८० रक्तचापलाई सामान्य मानिन्छ, तर १२० भन्दा बढी सिस्टोलिक र ८० भन्दा कम डायस्टोलिक रक्तचापलाई उच्च रक्तचाप भनिन्छ। स्ट्रेज वान उच्च रक्तचापमा सिस्टोलिक १२०-१३० र डायस्टोलिक ८०-८५ हुन्छ, जसलाई खानपान र व्यायामले नियन्त्रण गर्न सकिन्छ। स्ट्रेज टु उच्च रक्तचापमा सिस्टोलिक १३०-१४० र डायस्टोलिक ८५-९० हुन्छ, जसलाई तीन महिनासम्म जीवनशैली सुधारपछि पनि नियन्त्रण नमएमा औषधि आवश्यक पर्छ।

सामान्यतया हाम्रो शरीरको रक्तचाप मापन गर्दा सिस्टोलिक १२० र डायस्टोलिक ८० हुनुपर्छ। यदि रिटोलिक रक्तचाप १२० भन्दा माथि र डायस्टोलिक रक्तचाप ८० भन्दा कम हुनुलाई उच्च रक्तचाप भएको भनिन्छ। यदी सिस्टोलिक रक्तचाप १२० भन्दा देखि १३० सम्म छ र डायस्टोलिक रक्तचाप ८० देखि ८५ छ भने त्यसलाई स्ट्रेज वान उच्च रक्तचाप भनिन्छ।

यस्तै सिस्टोलिक रक्तचाप १३० देखि १४० सम्म र डायस्टोलिक रक्तचाप ८५ देखि ९० सम्म छ भने त्यसलाई स्ट्रेज टु उच्च रक्तचाप भनिन्छ। यदि सिस्टोलिक रक्तचाप १४० भन्दा माथि र डायस्टोलिक रक्तचाप ९० भन्दा माथि भएकोहरूमा औंला विग्रने, मिर्गौला विग्रने जोडिन्छ रहन्छ। सिस्टोलिक रक्तचाप १२० सम्म राख्न सकियो भने पक्षपात, स्ट्रोक, औंलाको रेटिना विग्रने, मिर्गौला विग्रने जोडिन्छ कम हुन्छ। यदी स्ट्रेज वानको उच्च रक्तचापको समस्या छ भने स्वस्थकर खानपानले पनि उच्च रक्तचाप नियन्त्रण गर्न सकिन्छ। उच्च रक्तचाप नियन्त्रणका लागि स्वास्थ्यकर खाना खाने, शारीरिक व्यायाम गर्ने र तनावमुक्त रहनुपर्छ। स्ट्रेज वान उच्च रक्तचापमा औषधि सेवन गरिहाल्नु पर्दैन। खानपानमा ध्यान दिएर नियन्त्रणमा राख्न सकिन्छ।

स्ट्रेज २ उच्च रक्तचाप अर्थात् सिस्टोलिक रक्तचाप १३० देखि १४० सम्म र डायस्टोलिक रक्तचाप ८५ देखि ९० सम्म छ भने तीन महिनासम्म खानपान र व्यायाममा ध्यान दिनुपर्छ। तीन महिनासम्म जीवनशैलीमा सुधार गर्दा पनि रक्तचाप कम भएन भने औषधि सेवन गर्नुपर्छ।

- उच्च रक्तचाप नियन्त्रणका लागि ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू**
- > एकदिनमा ४ देखि ६ ग्रामभन्दा बढी नुन नखाने।
  - > तरकारी, फलफूल, नट एण्ड सिड्स खाने गर्नुपर्छ।
  - > धेरै चिल्लो, तारेको मुँटेको खानेकुरा कम खाने।
  - > बोसोयुक्त मासु कम गर्ने।
  - > धुमपान गर्नुहुँदैन।
  - > योगा वा मेडिटेशन गर्ने।
  - > तनाव कम गर्ने।
  - > श्वासप्रश्वासको व्यायाम गर्ने।
  - > नियमित शारीरिक व्यायाम गर्ने।

# विश्वकप विशेष



पोर्तुगलका भेट्रान स्ट्राइकर क्रिस्टियानो रोनाल्डोले फुटबल इतिहासमा अर्को अमृतपूर्व कीर्तिमान कायम गरेका छन्। जारी फिफा विश्वकप अन्तर्गत समूह केको खेलमा पोर्तुगलले उज्बेकिस्तानलाई ५-० को फराकिलो अन्तरले पराजित गर्दा रोनाल्डोले दुई गोल गर्दै इतिहास रचेका हुन्। यो जितसँगै ४१ वर्षीय रोनाल्डो ६ वटा फरक-फरक विश्वकप संस्करणमा गोल गर्ने विश्वकप पहिलो खेलाडी बनेका छन्।

यसअघि उनले अर्जेन्टिनाका लियोनेल मेस्सीसँगै ५ वटा विश्वकपमा गोल गरेको कीर्तिमान साफेदार गरेका थिए।

**रोनाल्डोको गोल यात्रा (सन् २००६ देखि २०२६)**

रोनाल्डोले सन् २००६ देखि २०२६ सम्मका प्रत्येक विश्वकपमा विभिन्न राष्ट्रहरूविरुद्ध गोल गर्दै यो ऐतिहासिक जर्नाल पारकाएका हुन्। उनले आफ्नो विश्वकप यात्राको सुरुवात २१ वर्षको उमेरमा सफेदार २००६ बाट गरेका थिए, जहाँ उनले इरान विरुद्ध १ गोल गरे। त्यसपछि दक्षिण अफ्रिका विश्वकप २०१० मा २५ वर्षको उमेरमा उत्तर कोरिया विरुद्ध १ गोल र ब्राजिल विश्वकप २०१४ मा २९ वर्षको उमेरमा घाना विरुद्ध १ गोल थपे।

उनको सबैभन्दा उत्कृष्ट लय २०१८ मा देखियो, जहाँ ३३ वर्षको उमेरमा उनले चिरपरिचित प्रतिद्वन्द्वी स्पेनविरुद्ध सानदार ह्याट्रिक (गोल) र मोरक्कोविरुद्ध १ गोल गर्दै कुल ४ गोल गरे। यसरीगरी कतार विश्वकप २०२२ मा ३७ वर्षको उमेरमा पुनः घानाविरुद्ध नै १ गोल गरे। ह्युटरनामा भएको खेलमा उज्बेकिस्तानविरुद्ध दुई गोल गरेसँगै विश्वकपमा रोनाल्डोको कुल गोल सत्ता १० पुगेको छ।

यससँगै उनले पोर्तुगलका महान फुटबलर स्वर्गीय युसेबियोको ९ गोलको कीर्तिमानलाई उछिन्दै विश्वकपमा पोर्तुगलका लागि सबैभन्दा धेरै गोल गर्ने खेलाडीको कीर्तिमान आफ्नो नाममा लेखाएका छन्।

४१ वर्ष १३८ दिनको उमेरमा गोल गरेका रोनाल्डो विश्वकप इतिहासमा गोल गर्ने दोस्रो सबैभन्दा पुरानो खेलाडी समेत बनेका छन्। यस सूचीमा उनी क्यामरूनको रोजर मिल्ला (४२ वर्ष ३९ दिन) भन्दा मात्र पाछि छन्।

प्रतियोगिताको आफ्नो पहिलो खेलमा कंगो प्रजातान्त्रिक गणतन्त्रविरुद्ध सडभरू गरेका रोनाल्डोले उज्बेकिस्तानविरुद्ध भने सुजुवाती समयदेखि नै उत्कृष्ट खेल देखाए। खेलको पहिलो हाफमा जोआओ कान्सेलोको उत्कृष्ट त्रसलाई सन्तुल्यो गरी रोनाल्डोले क्लोप-रेन्जबाट गोलको खाता खोलेका थिए। पहिलो हाफ सकिनु ठीक अघि रोनाल्डोले बरस भित्रबाट चलाखीपूर्ण प्रहार गर्दै व्यक्तित्व दोस्रो गोल गरे। दोस्रो हाफको मध्यतिर उज्बेकिस्तानका खेलाडीबाट आत्मघाती गोल हुन पुग्यो भने खेलको ८७औँ मिनेटमा राफा लेआओले गोल गर्दै पोर्तुगललाई ५-० को विशाल जित दिलाए।

## अनौठो संसार

# ३ फिटकी टुलही र ४ फिटका टुलाहाको विवाह

भारत मध्यप्रदेशको सिरोन्ज गाउँको नयाँपूरा क्षेत्रमा बस्ने रेनुका नामदेवको उचाइ मात्र ३ फिट ६ इन्च छ। आफ्नो यही शारीरिक बनावटका कारण रेनुका विवाह गर्न चाहिँदैन थिइन्। तर जब उनको भेट महाराष्ट्रको अकोला निवासी प्रतीक धानुकासँग भयो, तब उनी नयाँ जीवन शुरु गर्न तयार भइन्।

रेनुका नामदेवका अनुसार, उनी कसैमाथि बोझ बन्न वा कसैका लागि लज्जाको कारण बन्न चाहिँदैन थिइन्। त्यसैले उनले विवाह नगर्ने निर्णय गरेकी थिइन्।

शारीरिक बनावटकै कारण कसैलाई समस्या नहोस् भन्ने उनको चाहना थियो। यद्यपि, प्रतीक धानुकासँग भेट भएपछि उनी खुसी-खुसी विवाहका लागि तयार भइन्।

रेनुकाका परिवारले छोरीका लागि समकद्वार र राम्रो स्वभावका जीवनसाथी खोजिहेका थिए। उता, महाराष्ट्रको अकोला निवासी प्रतीक धानुकाका परिवारले पनि संख्यारी र समकद्वार केटीको अपेक्षा गरेका थिए।

रेनुकाको उचाइ ३ फिट ६ इन्च र प्रतीकको उचाइ ४ फिट २ इन्च भएकामै दुवैलाई आफ्नो लागि उपयुक्त जीवनसाथी छनोट गर्न धेरै कठिनाइ सामना गर्नुपरेको थियो।



त्यसपछि दुवै परिवारले सामाजिक सञ्जालको सहारा लिएर संवाद शुरु गरे। विचार र स्वभाव मिल्दै जाँदा यो सम्बन्ध क्रमशः बलियो बन्दै गयो।

प्रतीक हाल पुणेस्थित एक कम्पनीमा कार्यरत छन् भने रेनुकाले एमए सम्मको अध्ययन पूरा गरेकी छिन्। दुवै परिवारको सहमतिमा यो विवाह सम्पन्न भएको हो।

अकोलामा आयोजित उनीहरूको स्वागत समारोहमा टुलो संख्यामा आफन्त र साथीभाइ सहभागी भए र नवदम्पतीलाई शुभकामना दिए।

## मनोरञ्जन

# असोज २ मा फिल्म 'कार्की साइंला' प्रदर्शन हुने

**दमक/** चलचित्र 'कार्की साइंला' को नयाँ प्रदर्शन मिति घोषणा गरिएको छ। निर्माण पक्षले बुधवार चलचित्रको एक आधिकारिक पोस्टर सांभजनिक गर्दै फिल्म आगामी असोज २ गते प्रदर्शन हुने जानकारी दिएको हो। एक भरियाको जीवनी र सघर्षको वरिपरि घुम्ने चलचित्रको छायाङ्कन पूर्वी नेपालका रमणीय स्थलहरू धनकुटा, सुनसरीको बराहेश्वर र चजरा लगायतका क्षेत्रमा गरिएको हो। राजेन्द्र बस्नेतको निर्देशनमा तयार भएको चलचित्रमा जितु र प्रियनाका साथै सुशील पोखरेल, वीरेन्द्र सिंह कुशवाह, मान्नी शर्मा, मनिन तामाङ, रेणुका आचार्य, दिपन लिम्बु, रोदा राई र कमल देवकोटा लगायतका कलाकारको अभिनय देख्न सकिनेछ। अभिनेता जितु नेपालको मुख्य भूमिका रहेको चलचित्र यसअघि साउन १ गतेबाट प्रदर्शनमा आउने बताइएको चलचित्र सर्रेर असोजमा पुगेको हो। सांभजनिक चलचित्रको नयाँ पोस्टरमा अभिनेता जितु नेपाल र अभिनेत्री प्रियना आचार्य (सुनी)लाई रोमान्टिक अन्वयमा प्रस्तुत गरिएको छ। पोस्टरमा देखाएको उनीहरूको प्रेमिक भावले चलचित्र प्रेमकथामा आधारित रहेको अनुमान



लगाउन सकिनेछ। कर्णबहादुर फिल्मस् प्रालिको ब्यानरमा निर्माण भएको यस चलचित्रका निर्माता बालकृष्ण राई हुन् भने कृष्ण भागत चाम्लिङ प्रस्तुतकर्ताका रूपमा रहेका छन्। चलचित्रको कार्यकारी निर्मातामा अनन्त राई हुन्। रविन अधिकारी र शंकर भिवालले खिचेको चलचित्रमा किरण दाहालको इन्ड, दिपन लिम्बुको सङ्गीत छ। चलचित्रलाई काठमाडौँ उपत्यकाभित्र काफिया फिल्मस्का तर्फबाट गोविन्द शाहीले र उपत्यका बाहिर कुबेर फिल्मस्ले बजार व्यवस्थापन गर्ने जिम्मा लिएका छन्।

**गंगा ट्रामल्स एण्ड टुर्स**

**हाम्रो सेवाहरू:**

- > राटिण्ग तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्लाम्पा हवाई टिकट
- > भारतका लागि रेल, सडक टिकट
- > डैडविकेट रोमागारीको लागि थाम स्वीकृति
- > टुर प्याकेज तथा भनि ट्राम्पलर(IIME)को सुविधा

Pre-Purchased fare \*Kim to Doha, Dubai, Kuwait \*UAE Visit Visa Available

Are you going to India ?  
Special Pre Purchase fare For India  
Indigo, Spice Jet, Air Asia, Vistara, Akasa air

बामडौनरबाट दिल्ली, कोलकाता, मुम्बई, अहमदाबाद,

**गंगा ट्रामल्स एण्ड टुर्स**

दमक-३, केदारगोरी रोड, दिव्याम्बर सिन्हा अडारी, जोरु आनि डेवलपर्ससँगै फोन-०३२-५९३३११/६८२६४९११६/६८२६४९२००

Log on गर्नुहोस्  
**purbasandesh.com**  
EPAPER मा पूर्वसन्देश पत्रिका हेर्नुहोस्

	<b>मेख</b> चु चो लो ला लि लें ले लो अ अध्ययनमा बाधा । मनमा भने उत्साह बढे ।	<b>कट्ट</b> हि. र. श. ड. डा. डि. ड. ड. डो। बगनको योग । नयाँ साथीभाइसँग लेखाए ।	<b>तुला</b> (रा. रि. र. र. रो. ता. नि. तु. ते) सहयोगी मन भएकाले अरुलाई छिटो दिव्यासले घात हुने ।	<b>सक्रे</b> भो जा जी वि ख खे खो ना जी अवदानीका बाटारह खुले पति सघर्ष बन्दै जाने ।
<b>आज मिति</b> २०८३ साल असार ११ गते बिहीबार २५ June, 2026 तिथि: एकादशी	<b>ज्यो. लक्ष्मी प्र. टकाल</b> देवालय : वन्यापन कोट, सगरमाथा अन्तरिक्ष विज्ञान असार सम्पर्कनं. ला. १। ९८६४९१०८८२/९८९१००९१६५	<b>वृष</b> इ उ ए ओ वा वि वु वे वो परिवारिक कलह । सर्व बढेर जान्छ । मित्र मिलन ।	<b>सिंह</b> सा मि सु मे सो टा टि टु टे धार्मिकता रूचि । मन प्रशान्त रहला ।	<b>वृश्चिक</b> ते ना नि तें ने नो या धि यु निष्ठान्त परिकार मिले । सर्वको लाज बढे ।
<b>मिथुन</b> का कि कु ख छ छ के को हा व्यापार व्यवसायमा लाभ । परिवारमा जेलमिलेला ।	<b>कन्या</b> दो प पी पौ ष षो षे पो बढी दिव्यासले गर्दा कामठक बिज्रले । मन विरलन ।	<b>धनु</b> य यो भा भी भ धा फा ड भे रोजगारीको बाटारह खुले । स्त्रीसाथीबाट सहजोग ।	<b>मिथुन</b> दि दु व भ ञ ड दे दो चा ची मान्यजनसँग भेटघाट । परिवारमा सुखीचाली ।	

# देशभर एक लाख ३७ हजार हेक्टरमा धान रोपियो



**दमक/** असार महिनाको १० वितिसन्धवा पनि धेरै खत बाँके रहेका छन् । कृषि विभागले देशभर करिब १० प्रतिशतमात्रै धान रोपाईं भएको जनाएको हो । गत वर्षको तुलनामा रोपाईं ०.४ प्रतिशतले बढेको छ । हाल देशभर एक लाख ३७ हजार हेक्टर जमिनमात्रै रोपाईं भएको छ ।

मुलुकभर करिब १३ लाख ८१ हजार हेक्टर जमिनमा रोपाईं हुने गर्दछ । यही असार ८ गतेसम्म सबैभन्दा बढी कर्णाली प्रदेशमा २२८ प्रतिशत र बागमती प्रदेशमा २१३ प्रतिशत रोपाईं भएको छ । मधेश प्रदेशमा करिब पाँच प्रतिशत मात्र रोपाईं भएको छ । धान उत्पादन तथा क्षेत्रफलका हिसाबले तराई क्षेत्र उपयुक्त मानिन्छ । सो क्षेत्रबाट धानको

उत्पादकत्व वृद्धि भई कुल उत्पादनको ७० प्रतिशत योगदान रहेको छ भने पहाडी क्षेत्रमा ३० प्रतिशत उत्पादन हुने गरेको छ । विभागका महानिर्देशक प्रकाशकुमार संजेलका अनुसार मनसुन अलि ढिला सक्रिय भएकाले रोपाईंका लागि देशका अधिकांश ठाउँमा आवश्यक वर्षा हुन सकेको छैन ।

मौसमको प्रतिकूलता, प्राकृतिक विपद्, अतिवृष्टि तथा अनावृष्टि, मलको समस्याले कतिपय क्षेत्रमा ढिलो रोपाईं हुने गरेको छ । कृषि सूचना केन्द्रले कृषि उत्पादन बढाउन प्रतिलिप्टक विकास भएका ज्ञान, सीप, प्रयोग, मनसुनका अवस्थासम्बन्धी जानकारी दिँदै आएको छ । तराईका धेरैजसो खेतमा अझै रोपाईं हुन सकेको छैन ।

# अन्तर्राष्ट्रिय विश्वव्यापी सुरक्षा संरचना कमजोर बन्दै

**एजेन्सी/** विश्वलाई सम्भावित विश्वयुद्धबाट जोगाउने 'एकमात्र' माध्यमका रूपमा रूसले आणविक हतियार भएको व्याख्या गरेको छ । विश्वव्यापी सुरक्षा संरचना कमजोर बन्दै गएको तथा नयाँ बहुराष्ट्रिय हतियार प्रतस्पर्धाको चिन्ता बढिरहेका बेला क्रेमलिनले यस्तो धारणा सार्वजनिक गरेको हो । रूस र संयुक्त राज्य अमेरिकाबीचको अन्तिम आणविक हतियार नियन्त्रण सन्धि 'न्यू स्टार्ट' गत फेब्रुअरीमा समाप्त भएपछि विश्वका दुई प्रमुख आणविक शक्तिमाथिका प्रतिबन्ध हटेका छन् ।

दुवै देशले उच्चस्तरीय सैन्य वार्ता पुनः सञ्चालन गर्न सहमति जनाए पनि उक्त सन्धिको नवीकरण वा प्रतिस्थापनका विषयमा हालसम्म कुनै ठोस प्रगति भएको छैन । मस्कोमा आयोजित एक विदेश नीति मञ्चलाई सम्बोधन गर्दै क्रेमलिनका प्रवक्ता दिमित्री पेस्कोभले विश्वव्यापी सुरक्षा प्रणाली क्रमशः कमजोर हुँदै गएको बताएका छन् ।

प्रविधिको तीव्र विकाससँगै भविष्यमा नयाँ प्रकारका गैर-आणविक हतियार विकास हुन सक्ने र ती विनाशकारी क्षमताका हिसाबले आणविक हतियारसह रूढि सन्धि उनको भनाइ थियो ।

रूसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनले युक्रेनमाथिको आक्रमणका क्रममा पटक-पटक आणविक हतियारसम्बन्धी अभिव्यक्ति दिँदै आएका छन् । यसलाई युरोपेली राष्ट्रहरू तथा संयुक्त राज्य अमेरिकाले गैरिजमेवा 'आणविक धम्की'का रूपमा आलोचना गरेका छन् ।

# पाँचथरका सबै स्थानीय तहले ल्याए नीति तथा अनुक्रम

**पाँचथर/** पाँचथर जिल्लाका सातवटै गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गरेका छन् । अधिकांश स्थानीय तहले कृषि, स्वास्थ्य र पर्यटन क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेका छन् ।

जिल्लाका हिलहाड गाउँपालिकाले भने असार १ गते नै आफ्नो नीति तथा कार्यक्रम ल्याएको थियो । पाँचथरको फिदिम नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ का लागि १ अर्ब ४८ लाख ५६ हजार ३४२ रुपैयाँ विनियोजन

(बजेट) प्रस्तुत गरेको छ । गत वर्ष यस पालिकाको बजेट १ अर्ब १० करोड ५१ लाख ३३ हजार २०१ रुपैयाँ रहेकामा यस वर्ष गत वर्षको तुलनामा करिब १० करोड रुपैयाँ बजेट घटेको हो ।

नगर सभाको १९ औं अधिवेशनमा उपप्रमुख राधाकृष्ण न्यौपानेले आगामी आर्थिक वर्षको बजेट प्रस्तुत गरिएको थियो । नगर सभामा प्रस्तुत बजेट बक्तव्य अनुक्रम चालुतर्फ ७२ करोड ६३ लाख ३६ हजार ३१४१ र पूर्वाग्रहगततर्फ २६ करोड ८४ लाख ६६ हजार ३४२ रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ ।

नगरपालिकाको यस अधिवेशनले कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, पर्यावरण र रोजगारी सिर्जनालाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको छ । नगरपालिकाले पशुपालन र कृषिसँगै स्वास्थ्य तथा पूर्वाग्रह विकासमा समेत विशेष जोड दिएको छ । नगर सभामा नगर प्रमुख मित्रप्रसाद कार्फले प्रस्तुत गर्नुभएको नीति तथा कार्यक्रम र उपप्रमुख न्यौपानेले प्रस्तुत गर्नुभएको बजेट संवन्धित रूपमा पारित भएको छ । अधिवेशनले विभिन्न विधेयकहरू समेत संशोधन गरेको छ ।

# सामुदायिक कुकुर नियन्त्रण अभियान सुरु

**दमक/** भापाका केही पालिका कुकुरको त्रास बढेपछि स्थानीय बन्ध्याकरण तथा रेबिज रोक्थाम अभियान सञ्चालन गरिएको छ । भापाको शिवराजस्थानी नगरपालिकाले सामुदायिक कुकुर नियन्त्रण तथा रेबिज रोक्थाम अभियान सुरु गरेको छ । सोमबार एकदिन फिलिमले आसपासमा आधा दर्जनभन्दा बढी मानिसलाई सामुदायिक कुकुरले टोकेपछि स्थानीयवासी त्रासित बनेका छन् । कुकुरको आक्रमणबाट मानिस तथा गाईबस्तु असुरक्षित बनेपछि स्थानीयले नगरपालिकासँग तत्काल पहल गर्न माग गरेका थिए । घटनापछि नगरपालिकाले सबै सामुदायिक कुकुरलाई रेबिजविरुद्धको खोप लगाउने र सम्भव गरुसम्म बन्ध्याकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन पशु सेवा शाखालाई निर्देशन दिएको थियो । नगर प्रमुख मेगाहड थोपका अनुसार मंगलबार बिहानदेखि नगरपालिकाको प्राविधिक टोली परिचालन गरी अभियान सुरु गरिएको छ । टोलीले सामुदायिक कुकुरको पहिचान, रेबिजविरुद्ध खोप तथा बन्ध्याकरणका लागि आवश्यक तयारी गरिरहेको छ । कुकुरको टोकाइबाट प्रभावित व्यक्तिको उपचार व्यवस्थापन र रेबिज सङ्कटग्रण फौजले नदिन नगरपालिका सतर्क रहेको नगर प्रमुख थोपले बताए । नगरपालिकाले सर्वसाधारणलाई कुकुरको टोकाइ भएमा तत्काल स्वास्थ्य संस्थामा सम्पर्क गर्न आग्रह गरेको छ ।

# अर्जुनधारा नगरपालिकाको बजेट सार्वजनिक

**काभ्रे/** भापाको अर्जुनधारा नगरपालिकाले आगामी आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ का लागि ८९ करोड ८५ लाख २५ हजार रुपैयाँ बराबरको बजेट, नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरेको छ । कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पूर्वाग्रह विकास, सुशासन तथा सामाजिक सुखालाई केन्द्रमा राखेर नगरपालिकाले आगामी वर्षका लागि विकासको खाका प्रस्तुत गरेको हो ।

नगरपालिकाको १९औं नगरसभामा उपप्रमुख खड्कामाया पराजुलीले बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दै उत्पादनमुखी कृषि, गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा र नागरिकमैत्री शासन प्रणालीलाई आगामी वर्षको मुख्य लक्ष्य बनाइएको बताइन् ।

प्रस्तुत बजेटअनुसार कृषि तथा पशुपत्नी विकासतर्फ १ करोड ११ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरिएको छ । सामाजिक विकास क्षेत्रका लागि ५ करोड २५ लाख, वन, वातावरण तथा विपद्

व्यवस्थापनतर्फ १ करोड ४४ लाख, संस्थागत विकास तथा सुशासनका लागि १ करोड २९ लाख तथा पूर्वाग्रह विकासतर्फ १० करोड ६८ लाख रुपैयाँ छुट्ट्याइएको छ । नगरपालिकाले स्थानीय उत्पादन बृद्धि, कृषि व्यवसायीकरण तथा स्थाने बालीको संरक्षणलाई विशेष महत्त्व दिएको छ । किसानलाई उत्पादनको प्रोत्साहन गर्दै कृषि क्षेत्रलाई आत्मार्जनसँग जोड्ने योजनासहित नीति तथा कार्यक्रम अधि सारिएको छ । त्यसैगरी भूमिहीन, दलित तथा सुकुम्बारी समुदायको व्यवस्थापनलाई पनि आगामी वर्षको प्राथमिक कार्यसूचिमा राखिएको छ ।

नगरले डिजिटल प्रविधिमाफत सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने लक्ष्यसहित डिजिटल सुशासनको अवधारणालाई थप विस्तार गर्ने योजनाको छ । सार्वजनिक सेवा विवरणलाई छरितो, पारदर्शी र नानारिजमेत्री बनाउने उद्देश्यले सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई व्यापक बनाउने नीति तथा कार्यक्रममा उल्लेख छ ।

# २४ विदेशी नागरिक पक्राउ

**दमक/** प्रहरीले पासपोर्ट नमएका तथा पर्यटक मिसाको अवधि सकिएपछि पनि नेपालमा बस्दै आएका २४ जना विदेशी नागरिकलाई पक्राउ गरेको छ ।

जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौंका अनुसार उनीहरू विभिन्न समयमा नेपाल प्रवेश गरेका तर स्थायी परिचय खुल्ने कागजात, पासपोर्ट नरहेका तथा म्याद सकिएको पर्यटक मिसा लिइ गैरकानुनी रूपमा बस्दै आएका पाइएको छ ।

# विद्युतीय...जसबाट ९९ जना केन्द्रीय सदस्य निर्वाचित हुनेछन्

यसैबीच, मतदानलाई व्यवस्थित र छिटो बनाउन ८० वटा विद्युतीय मतदान मेसिन (इलेक्ट्रोनिक भोटिङ मेसिन) तयारी अवस्थामा राखिएको निर्वाचन समितिले जनाएको छ । प्रतिनिधिहरूले विद्युतीय माध्यमबाट मतदान गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । एक प्रतिनिधिले मतदान गर्न करिब १० देखि १५ मिनेट समय लाग्ने अनुमान गरिएको छ । मतदान प्रक्रिया सहज बनाउन प्रतिनिधिहरूलाई मतदान प्रणालीबारे जानकारी दिन डेमो अभ्याससमेत सञ्चालन गरिएको छ ।

राज्यवाको पहिलो राष्ट्रिय महाधिवेशनमा केन्द्रीय सदस्य चयनका लागि रातिदेखि मतदान सुरु हुने भएको छ । केन्द्रीय सदस्यको निर्वाचन सम्पन्न भएपछि पदाधिकारी चयनको प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ । सम्भवतः आज बिहानसम्म चम्पेदवारहरूको अन्तिम टुंगो लाग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

# सांसद.... दिएको मान्यताविरुद्ध यादवले सर्वोच्चमा रिट दायर गरेका थिए

नेपालका केन्द्रीय सदस्य जयधाम यादवले सांसद लिम्बुले नैतिकताका आधारमा राजीनामा दिनुपर्ने बताएका थिए । उनका अनुसार पार्टीले विश्वास गरेर पठाएको सांसदले पार्टी संकटमा परेको बेला अर्को समूह रोजेकाले अब पदमा बसिरहनु नैतिक रूपमा उपयुक्त नहुने बताए ।

जसमा नेपाल कोशी प्रदेश अग्र्यक्ष दीपक यादवले लिम्बुलाई अनुशासनको कारबाही गरी पदमुक्त गर्ने बताए । सर्वोच्च अदालतको फैसलाको पूर्णतया आपत्ति जनाउँदै निर्विचन आयोजना पत्र पठाउने र कानुनी प्रक्रिया अधि बढाइने उनले जानकारी दिए ।

# विष्णु पौडेल.....

विषयी बनाइएको छ । रिटमा पौडेललाई गैरकानुनी रूपमा थुनामा राखिएको जिकिर गर्दै तत्काल रिहा गर्न माग गरिएको छ । सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी कसुरको अनुसन्धानका क्रममा प्रहरीले पौडेललाई असार ८ गते सुर्खेतबाट पक्राउ गरेको थियो । सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको पत्रका आधारमा उनलाई आवश्यक पत्राजु जारी गरी मंगलबार काठमाडौं ल्याइएको थियो ।

उनीमाथि सम्पत्ति शुद्धीकरणसम्बन्धी अनुसन्धान भइरहेको छ । यसअघि सोही प्रकरणमा पुष्पका लाल थुनामा रहेका दीपक भट्टको सेयर कारोबारसँग जोडेर पौडेलमाथि अनुसन्धान अधि बढाइएको हो । मंगलबार विशेष अदालत काठमाडौंमा उपस्थित गराइएका पौडेललाई अदालतले अनुसन्धानका लागि सात दिन हिरासतमा राख्न अनुमति दिएको छ । त्यसलगत्तै उनको पीन दोमामा पौडेलले सर्वोच्च अदालतमा बन्दीप्रवृत्तीकरणको रिट दायर गरेकी हुन् ।

**खबर स्ट्यान्ड बनाउने ठाउँ**

**बिजि स्टेशनरी एण्ड छापाखाना**

दमक-६, मोबाइल लाईन ।  
९८०४१४५२६/९८४३०३४५२६

# नेपाल परिवार नियोजन संघ, भापा शाखाको निर्वाचन तालिका तथा शाखा सभाको सूचना

यस कार्यसमितिको २०७३ असार ४ गतेको बैठकको निर्णय अनुसार नेपाल परिवार नियोजन संघ भापा शाखा समितिको २०७३ देखि २०७६ सम्मकोलागी सभापति र कोषाध्यक्ष पदकोलागी मिति २०७३।०३।३१ गते हुने मतदान तथा यस शाखाको ४८ औं शाखा सभा लगायत निर्वाचन कार्यक्रम निम्नानुसार रहेको यसै सूचना मार्फत जानकारी गराइएको छ ।

क्र.स.	कार्यक्रम	मिति	समय
१	निर्वाचन हुने पदकोलागी उम्मेदवारको मनोनयन सूचना प्रकाशन	२०७३।०३।३० गते	विहान १० बजे
२	उम्मेदवारको मनोनयन दाखिला	२०७३।०३।३० गते	विहान ११ बजेदेखि १२ बजे सम्म
३	बाली पदमा मनोनयन दाखी	२०७३।०३।३० गते	विहान १० बजे देखि ११ बजे सम्म
४	मनोनयन पत्र राखिना भएकाले उम्मेदवारको नामावली प्रकाशन	२०७३।०३।३० गते	विहान ०९ बजे
५	मनोनयन उपर बाली विरोध	२०७३।०३।३१ गते	विहान ११ बजेदेखि विहान ०९ बजे सम्म
६	योध्य उम्मेदवारको अन्तिम छोटो	२०७३।०३।३१ गते	विहान ११ बजेदेखि सम्म विच
७	योध्य उम्मेदवारको नामावली प्रकाशन	२०७३।०३।३१ गते	विहान ११ बजे
८	योध्य उम्मेदवार बीचमा सहमति	२०७३।०३।३१ गते	विहान ११ बजेदेखि
९	निर्वाचन सम्बन्धि थप निर्वाचन कार्यक्रम निर्वाचन अधिकृतले प्रकाशन गर्ने	२०७३।०३।३१ गते	विहान १० बजे
१०	मतदाता नामावली प्रकाशन	२०७३।०३।३१ गते	विहान १० बजे
११	मतदाता नामावलीमा सशोधन	२०७३।०३।३१ गते	अपराह्न १ बजे
१२	मतदान	२०७३।०३।३१ गते	विहान ११ बजेदेखि अपराह्न ०३ बजे सम्म
१३	नतिजा प्रकाशन	२०७३।०३।३१ गते	मत नाममा पछि
१४	शाखा सभा	२०७३।०३।३१ गते	विहान १०।३१ बजेदेखि

निर्वाचन सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू नेपाल परिवार नियोजन संघ भापा शाखामा हुनेछ र ४८ औं शाखा सभा निम्न मिति समय र स्थानमा सञ्चालन हुनेछ ।

- ◆ मिति: २०७३।०३।३१ गते बिहिवार
- ◆ समय: विहान १०.३० बजे
- ◆ स्थान: जिल्ला सचिवालय समितिको सञ्चालक कार्यालय, चिदगाउँ
- ◆ समय: विहान १०.३० बजे
- ◆ स्थान: जिल्ला सचिवालय समितिको सञ्चालक कार्यालय, चिदगाउँ

पुनः आ. व. २०७२/०७३ को आजीवन सदस्यको अद्यावधिक ०७३ असार ३२ गते बिहिवार विहान १०.३२ देखि अपराह्न ३.३२ सम्म जि.स.स. भापा (भद्रपुर) ८ चन्द्रागढ को हेलमा भै हुने व्यहोरा अनुरोध छ ।

**नेपाल परिवार नियोजन संघ, भापा शाखा**

भद्रपुर-८, भापा (फोन: ०२३-४५२१७७)

इमेल: fpnjhpa@fpn.org.np

वेबसाइट: www.fpn.org

Log on गर्नुहोस्

purbasandesh.com

EPAPER मा पूर्वसन्देश पढ्नका हेर्नुहोस्

**कोशी प्रदेश सरकार**

**भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय**

पूर्वाधार विकास निर्देशनालय

पूर्वाधार विकास कार्यालय, भापा

भद्रपुर, नेपाल

# सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी सूचना

पूर्वाधार विकास कार्यालय, भापा जिल्ला, कोशी प्रदेश प्रस्तावक रहेको तोपगाछी-क्याम्पा-गौरादह वजार-गौरीगन्ज-डेकी टोला (२०.४ कि.मि) सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतिबाट सो क्षेत्रको भौतिक, जैविक, सामाजिक, सांस्कृतिक र आर्थिक वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभाव सम्बन्धमा सरोकारवाला व्यक्तित्व वा संस्थाको राय सुन्नुबाब संचलनको लागि निम्न मिति, स्थान र समयमा आयोजना हुने सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा उपस्थित लागि हार्दिक अनुरोध छ ।

**कार्यक्रम**

- मिति: २०७३ असार १८ गते, बिहिवार
- समय: विहान ८ बजे
- स्थान: कर्मल गाउँपालिका वडा नं २, समयगढ
- मिति: २०७३ असार १८ गते, बिहिवार
- समय: दिउँसो १ बजे
- स्थान: गौरादह नगरपालिका वडा नं २, हाँसखोरा

# उर्लाबारी नगरपालिकाको सँधियारको नाममा ७ दिने सूचना

उर्लाबारी नगरपालिका वडा नं. ०७अन्तर्गत निर बहादुर लिम्बूको नाममा दर्ता कायम रहेको मधुमल्ला ५/क मा भएको कि.नं. ५०९९ ज.वि. ०-०-६-० मा नयाँ घर निर्माणका लागि यस नगरपालिकामा निवेदन दर्ता भएको र सो निवेदन अनुसार सँधियार नाममा १५ दिन सूचना जारी गरिनेपछि यस कार्यालयबाट सर्जिम नाम मुचुन्का तयार पार्दा पूर्वतर्फ सँधियार यमुना कटवाल उपस्थित नहुनु भएको हुदा उर्लाबारी उक्त स्थानमा घर निर्माण गर्दा कुनै विरोध भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ दिन भित्रमा यस कार्यालयमा उपस्थित हुनु पर्ने सूचनामाफत जानकारी गराइन्छ। अन्यथा निजको नाममा नियमअनुसार सिफारिस भइ जाने व्यहोरा जानकारी गराइन्छ।